Чурапчыга күн тахсар !

САҺА ОЛОХ

Чурапчы улууһун сахиата

2012 сыл Балаҕан ыйын 13 күнэ чэппиэр №124 (10557)

ХАҺЫАТ 1951 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Нэһилиэктэртэн сонуннар

МУГУДАЙ. Нэһилиэк олохтоохторо Хоту көһөрүллүү 70 сылыгар аналлаах бэлиэ күнү балаҕан ыйын 17 күнүтэр бэлиэтээри бэлэмнэнэллэр. Ол чэрчитинэн мемориальнай дуоска туруохтаах былааннанар. Бу нэһилиэккэ көһөрүүтэ сылдьыбыт 18 киһи баар. Онон маннык ыар кэми ааспыт дьону ыытыктаан, болҕомтону уураллара биһиргэтэр дьыала. Маны таһынан дьаһалта специалиста: " Оскуолаҕа анаан спортплощадка тутуллан бүтэн эрэр. Балаҕан ыйын 22 күнүтэр М.Д.Гуляев биринчигэр республикатаабыт кросс, эстафета ыытыллыахтаах. Бу күн спортплощадкабыт үлэҕэ киирэн, күрэхтэһии оно буолуохтаах", - диэн үөрүүлүүн сонуну иһитиннэрдэ. Оттон от, үүт былаанын, иттигин туһунан ыйытыллаҕа былаан барыта этэҥэ баран иһэрин, оскуола, уһуйаан иттигин холбоон үлэлии туралларын биллэрдэ.

АРЫЫЛААХ. Арыылаахтар билигин даҕаны оттуу, сир аһын хото хомуйа сылдьыаллар. Отон үүнүүгэ олгом диэн этэллэр. Иттигин балаҕан ыйын 6 күнүтэн бэриллэн оскуола, уһуйаан үлэлэрин саҕалаабыттар. Быйыллы үөрэх дьылыгар 1-ны кылааска 5 оҕо оскуола бор- уогун атыллаабыт. Кылаас салайааччытынан С.А. Седалищева анаммыт. Кини кырачаан үөрэнээчилэри сырдыкка, кэрэҕэ уһуйан, оҕолору иитэн таһаарыа турдаҕа. Оттон Хоту көһөрүллүү 70 сылыгар анаан паматыынньыы ыраастааһын, кыраскалааһын үлэлэрэ, үөрэнээчилэргэ бу темаҕа аналлаах кылаас чаастара ыытылла туралларын билиһиннэрдилэр. Маны таһынан Арыылаах эдэр ыаллара санга дьиэлэри тутта сылдьаллар. Кинилэргэ санга дьиэлэрэ сылаас, сырдык буоларыгар баҕарабын. Билигин кураан дьыл кэмитэр уу тыын боппуруоһунан буолар. Онуоха уу ситимин турбаларын таһа сылдьалларын иһитиннэрдилэр. Оттон: "Суолгут хайдаҕый?", - диэн ыйыпыыллар "суолу онгорон, көмө, кураанах бөҕө" диэн эппиэттэтилэр. Нэһилиэктэр суоллара бу курдук өрүүтүн да кою, эриэ-дэхси буоллун.

БОЛУГУР. Нэһилиэк дьаһалтатын специалиһын бастакы сонунунан санга киниги күн сирин көрүүтүн туһунан буолла. "Толкөбүт дьоллоох түөрүҥ - Мыҥдаҕаайы" диэн аатталлаах киниги 250 экземплярынан бэчээтэнэн таҕыстыбыт. Бу урукку "Мыҥдаҕаайы" диэн киниги салгыта буолар, манна нэһилиэк сэрии кэнниттэҕи кэмтэн саҕаланар олох сырдатыллыыбыт. Киниги кэмнэх үлэлэспиттэрэ, араас номохтор, ураты талааннаах, дьарыктаах дьон туһунан суруллубут. Онон дьон биһиргэбилин ылла диэн этэллэр. Маннык дьоһун юбилэй тахсарыгар редколлегия председателинэн улууспут ыытык кырдьаҕа И.М. Павлов үлэлэспит. Кини бачча сааһыгар диэри нэһилиэгин туһугар кыһаллара, бэйэтин кылаатын ыллэрсэрэ үөрүүлээх, эдэр көлүөнэҕэ чаҕыхай холобур буолар. Оттон оттоһун бөҕөтүрүөһүгар кирдэххэ: "Сыл тахсар өйдүгүн булунабыт, атын сиргэн от аттыласпаппыт, "Мыҥдаҕаайы" ТХПК зеленкатын хомуйа сылдьар", - диэн этэллэр. Маны таһынан нэһилиэктэн көһөрүүгэ сылдьыбыт 3 киһи Хоту бороохотунан устан, үчүгэйдик сылдьыбыттарыттан астынан кэлбиттэрин иһитиннэрдилэр. Үөрэх өттүгэр киирдэххэ, оскуола, уһуйаан өрөмүөннэҥэ тураллар, иттигиттэ балаҕан ыйын 6 күнүгэр бэриллибит.

Бу курдук телефонунан эриийэн, 3 эрэ нэһилиэктэн информацияны хомуйдум. Ол да буоллар, үөрүүлээх сонуннары иэстэн үөрдүм уонна кэнсэпт специалистарга махтайбын тиэрдэбин. Оттон атын нэһилиэктэр баҕар сибээс куһаҕана буолуо, ыытыллаттар. Иннигэтин атын нэһилиэктэр телефоннаах-тахпына туох, хайдах олороллорун үөрэ-көтө кэпсиллэриэхтэр баҕарабын.

Елена МАКАРИНСКАЯ.

Хоту көһөрүллүү 70 сылыгар

ЫТЫКТЫЫР ДЬОММУТ КҮННЭРЭ

Балаҕан ыйын 11 күнүгэр Хоту көһөрүллүү 70 сылыгар аналлаах декада чэрчитинэн ветераннар күннэрэ тэриллиннэ. Бу күн киэҥ хабаннаах дьаһаллар ыытылыннылар, кырдьаҕастары Дьокуускайтан араас быраастар кэлэн көрдүлэр-иһиттилэр, туһаннаах специалистар прием оҥордулар.

Чурапчы улууһун дьаһалтатын аакпытын саалатыгар буолбут мунньахха республикатаабыт ветераннар Сэбиэттэрин председателэ Будимир Дмитриевич Слепцов, СР Үлэҕэ уонна социальнай сайдыыга министрэ Николай Николаевич Дегтярев, ПФ Саха сиринээҕи салаатын пенсияны аҕалар уонна аныыр отделениетын специалиста Надежда Васильевна Данилова, улууспут кырдьаҕастара, ветераннара олох тыл этиллэр. Манна улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччытын эт. М.Н.Саввина, улууспут ветераннарын Сэбиэтин председателэ М.Н.Матвеева, социальнай харалта управлениетын начальника П.Д.Елисеева, пенсионнай управление начальника В.С.Христофорова, Чурапчыбыт ветераннарын тэриллэрин бэрэстэбиитиллэрэ, үүс тыыл, үлэ ветераннара, көһөрүллүү кыттыылаахтара, кырдьаҕастара кыттыылыы ылан, "Саһыарбыт дьон олохторун туһугар проблемалара" диэн боппуруоһу кэпсэппит специалистарга махтайбыт тиэрдэбин. Оттон атын нэһилиэктэр баҕар сибээс куһаҕана буолуо, ыытыллаттар. Иннигэтин атын нэһилиэктэр телефоннаах-тахпына туох, хайдах олороллорун үөрэ-көтө кэпсиллэриэхтэр баҕарабын.

Бу курдук телефонунан эриийэн, 3 эрэ нэһилиэктэн информацияны хомуйдум. Ол да буоллар, үөрүүлээх сонуннары иэстэн үөрдүм уонна кэпсэппит специалистарга махтайбын тиэрдэбин. Оттон атын нэһилиэктэр баҕар сибээс куһаҕана буолуо, ыытыллаттар. Иннигэтин атын нэһилиэктэр телефоннаах-тахпына туох, хайдах олороллорун үөрэ-көтө кэпсиллэриэхтэр баҕарабын.

Оҥу таһынан көрсүһүү кыттыылаахтара государственнай общественнай тэриллэлэр, ветераннар Сэбиэттэрэ, муниципальнай былаас бэрэстэбиитиллэрэ фронтовиктары, тылы-үлэни бэлиитэрдэ, сэрии огдооботорун иитэриэстэрин уонна быраатларын көмүскүүрүн улахан үлэни былааннаахтык ыытыыллаахтар ыйдылар. Ол курдук, сэрии кыттыылаахтара, кинилэр огдооботоро толору хааччыллыылаах дьиэлэри ылыллыбыттарын, тылы-кыайыны уһансыыбыттар олорор дьиэлэрин өрөмүөнүгэр харчынан көмөнү туппуттарын, ветераннарбыт санаторнай-курортнай эмтэниигэ баран кэлбиттэрин онтон да атын кырдьаҕас дьон кыһаллаҕын туоратыыга, кинилэр олохторун тупсуутуттар үүгэ оруттаах үлэ ыытылларын тоҕоостоолоотулар.

Мунньах түмүгүнэн кыттыылаахтар Улуу Кыайыы 70 сылын дьоһуннаахтык көрсөргө туһаайан ыытыллыы ыыппыылар. Манна улууспут барыа ветераннара, пенсионердара кэһиилиэхэ, улууска, республикаҕа ыытыллар барыа тэрээһиннэргэ кохтоохтук кыттарга, сэрии, тыыл, үлэ ветераннара үүнэр колуоننы патриотическай тыыннаах иитиигэ бэйэлэрин дьоһун олохторун уопутун тиэрдиигэ үлэлэһэргэ, ыччаккка туһаайан кырдьаҕастары ыытыгыырга, Аҕа дойду Улуу сэриитигэр геройдуу охтубут саллааттарга, тылы үлэһиттэриигэр туруоруллубут өйдөбүнньүктэри харыстыырга, көрөргө-харайарга уонна да атын өрөгөйдөөх Кыайыы 70 сылыгар бэлэмнэнии үлэтин биллиргэттэн ыытарга туһаайыллыыбыт пуунаар киирдилэр.

Наталья ПУХОВА.

Сиэр-туом

БАЛАҔАН ЫЙА – идэни инэрии

Үтүө-мааны Чурапчыбыт дьоно-сэргэтэ, Улуу Суорунтан тардыылаах Саха киһитин уһун кыһын ириэрэр, кылгас сайын соруукэтэр балаҕан дьиэ аатын сүгэр ый үүнүө.

Бу ый былыргыттан бүтэй кэм. Дойду сахалара сайылыктан кыстыкка көһөн балаҕаннарга киирэллэр. Ол иһин бу ыйы балаҕан ыйа диэн аатталлар. Көһөн кэлэн балаҕаннарга уоттарын уматаллар. Ити уот Улуу Суорун уота диэн аатталлар. Улуу Суорун дьоҥҥо уоту уонна идэни биэрбит тангара.

Балаҕан ыйыгар хайдах кыһын буоларын, эйиэл хайдах дьыл буолуоҥ билгэлиилэр. Ардаҕынан, мас хагдарыйарынан, хаас сырыытынан күһүн төбө уһуурун быһааралларыгар. Оту-маһы "иистэтэриэхэ" саас кэлиэхтэрин билэллэр.

Бу ый ардаҕа икки: күс барар ардаҕа уонна оту-маһы "иистэтэр" ардах. Оттон тыала биир: көтөҕүү түһэрэр тыал.

Ый 21 күнүгэр күн уонна ый тэҥнэһэллэр.

Балаҕан ыйыгар уус, тиэргэн уонна ойуун диэн эйгэлэр сөп түбөһэллэр.

-Уус. Уус төрдэ - Улуу Суорун. Кини уола Кыдай Бахсы уус орто дойдуга киирэн уустар иччилэрэ буолбут. Сахалартан бастакы уус-Эллэй Боотур, кини үөрэтиитинэн кыһалаах уһаарар уустар диэн ыытык дьоннор баар буолбуттар.

-Тиэргэн. Тиэргэн диэн Саха дьиэтэ-уота барыта. Тиэргэн төрдэ Тойон Түһүмэл диэн аатталар. Кини орто дойдуга Сэргэ иччитэ буолан түспүт. Бу иччи күрүө иччитин, дьиэ иччитин, хотон иччитин бас билэр эбит.

-Ойуун. Ойуун икки суоллаах. Алгыстаах Ойууттар төрүттэрэ-Айыы Намыһын улаатталлар. Бу ойууттар үүнэриэскүүрү төрүттүүллэр. Эмтиир ойууттар төрүттэрэ-Улуу Суорун.

Балаҕан ыйын тус киһитинэн Дьыын буолар. Кини Хотой Айыы таҥаралаах хаҥаластар баһылыктара этэ, кини тус бэйэтин таҥаратынан Улуу Суорун буолар. Дьыын Саха түмсэр үйэлэх үтэһин салаҕан, саха Илин тутан олорбута.

Оҕо улаатаҕын аайы майгыта улам сиэтэн, сайдан иҥэр мааны быыргылар сан тардыыта диэн аатталлар.

Бу ыйга 3 сааһын туолбут оҕоҕо кэп олордуута диэн туом оҥоһуллуохтаах. Кэп диэн киин иннинэн олоҕун уобараһа. Бу туом оҕо кэбин сөпкө буларыгар суол арыйар. Туом балаҕан ыйын 14 күнүгэр оҥоһуллар.

II-с туом-үүнүү алтына. Былыр бу кэмнэ күһүнгү ыныах ыытыллара. Бу туом ый 21 күнүгэр күн уонна ый тэҥнэһиитигэр буолар.

Ый ортотугар "быттанар" күммүт кэлэр. Быттанар диэн ол аата ыраастанар, куурдунар, тэбэнэр-сахсыыр, салгылатар диэн ис хоһоонноох.

Улуу Суорун киһиэхэ идэни биэрэр. Идэ Саха өйдүүрүнэн киһиэхэ тыын кэмэтүнэн киирэр. Идэ диэн киэнник өйдөөтөхтүтүнэ, үтүө күүс түмүллүбүтэ барыта идэ диэн буолар.

Дьэ, онон доҕоттоор!
Үнүйүнү алохтоочу,
Дьоҕуру арыйаччы,
Идэни биэрэччи
Улуу Суорун Тойон ыйыгар
Харыстаал буолар Аал уоннут
умайдын,
Айыы алгыһа дыа дьоло буолан
диэлийэ турдун,
Ыччаппыт сайдан истин,
Кэскэлбит кэтирэн истин,
Аллаһа дьиэбит алгыс
арыыстаннын,
Иэримэ дьиэбит Эҕэрдэ
эрчимнэнин!
Дом!

Н.М.ЗАБОЛОЦКАЯ,
Арчы дьиэтин директора.

«Манчаары оонньуулларын» көрсө

МАРАЛАААЙЫ – ЧУРАПЧЫБЫТ ВИЗИТКАТА

Кыра анекдот курдук кэпсээн. Биир Чурапчы киһитэ Сунтаарга тиийэн биир дойдулаахтара ханан олороллорун ыйытыыт. Онуоха көрсүбүт киһитэ: "Бу уулусса устун баран ис. Онно сорохох фронтона суох дьиэ турара буолуо. Онно киир", –диэбитэ. Өйдоотугут? Ити быйыл саас "Чурапчылар ханан олороллор?" диэн суруйбут, дьиэлэр фронтоннарын туһунан ыстатыйабыттан быһа тардыы.

Ити кэнниттэн хас сылдьыбыт сирим аайы фронтона суох сарайдаах дьиэлэри көрөр, аҕаар буолбутум. Хайа дэриэбинэ саамай албох фронтона суох дьиэлээх эбиппит диэбит курдук. Онтукам биирдэ куораккка киирэн иһэн аахпытым, Мугудай нэһилиэгин киинэ Маралаайыга ангардас трассаттан көстөрө 40-чаҕа чуганыыр кырыыһалара ангайан көстөр дьиэлэр баалларыгар эбит. Биллэн турар, үксүлэрэ эргэлэр. Ол быыһыгар адыас сангардыы тутуллубут да дьиэлэр эмиэ баалларыгар.

Дьиэнэр Мугудай улууска барыа оттүнэн үчүгэй үлэлээх-хамнастаах нэһилиэк. Ол эрээри Маралаайы федеральнай суолунан улууспутугар кэлиигэ мантайыы дэриэбинэ, этэр курдук, улууспут визитката буолар. Онон биһигэн хайдах туттан-хаптан олорорбут туһунан өйдөбүл кэлэччилэргэ аан бастаан киниэлэргэн үөскүүр. Онуоха ити уонунан сарайдара ангайан көстөр дьиэлэр үчүгэй көстүүлү, өйдөбүлү бөҕэрбэттэрэ чахчы!

Маҥан мин мугудайдары эрэ хомуруйан эппэппит. Маннык проблема хас дэриэбинэ аайы баар. Оннооҕор улууспут киинэ Чурапчыга киин уулуссаларбыт кытыыларыгар кытта фронтона суох сарайдаах дьиэлэр аҕыйаҕа суохтар. Дьиэлэр эрэ буолуо дуо, ордук гараастар, баанньыктар, сарайдар өлбөхтөр. Үксүлэрэ эргэ да буоллаллар барыа хаһаайыннаахтара чахчы. Эргэ, быраҕыллыыбыт даҕаны дьиэ көрүүлүөхтээх, оноһуллуохтаах. Дэриэбинэ көстүүтүн буоруйуулаан туруохтаах диэн буоллаттах.

Үөһээ эппиттэрбэр олоҕуран мин маннык этиилэхпин. Эйиэл "Манчаары оонньуулларын" кирдэ улууспутугар биир даҕаны фронтона суох дьиэ, тутуу суох буоларын сиэтэн, ол фронтоннаары, түннүктэрбит арааларын, наличниктарын араас өҥүнэн кыраскалаан дьэргэтиэҕиҥ. Ол Сунтаарга сорохох Чурапчы киһитин дьиэтэ фронтона суох буоллаҕына. Эйиэл "Оонньуулларга" 10-нан тыһыынча кэлбит ыалдьыттары Чурапчыга биир даҕаны фронтона суох тутуулу булбакалар соһутар гына. Ордук Маралаайыга уонна улууспут киниигэр.

Дьиэнэр фронтоннааһын үлэтэ оннук албах үбү-харчыны эрэйэр уустук үлэ буолбатах. Холобур, баҕа санаа курдук эттэхха, күүстээх аҕыгаассыйа, тэрээһин үлэтин ыытан, хас биирдии ыал фронтон хаптаһынын (профилин) бөлөмнөөһиннэ, улуус үрдүнэн барыа ангайбыт сарайдаах туулары 1-2 күнүнэн саайан, оторон, кыраскалаан бүтэриэххэ сөп бөҕ. Онно туох даҕаны ыыайтарбата суох. Ыллыахха эрэ наада.

Оҥу эйиги туох диэн саныыгыт? Ордук Чурапчы визитката буолар маралаайыылар уонна улууспут киниэн олохтоохторо.

Иван ПОНОМАРЕВ.

Булчут, болҕой!

КӨНҮЛЛЭЭХ БУЛЧУТ – БАЙАНАЙДААХ

У.О.П. – 691.500 ГА
(Угодья общего пользования)

ООО «СААРБА»
Участок № 1 – 210.000 ГА
Участок № 2 – 180.000 ГА

ООПТ – 215.000 ГА
(Особо охраняемые природные территории)

Саха эр киһитигэр, чуолаан тыа сиригэр олорор дьонго булгуурдан, хара тыаны кэрийэн Баай Байанайтан бэрсиҥнэрэ ордук баара биллибэт. Булт быыыр быыырыгыттан саха киһитин аһатан, таҥынаран кэлбит төрүт дьарыктыт буоллаҕа. Булт биллиги сиэрдэх ойдобулунан Ийэ айылҕаттан бэрсиҥнэрэ эрэ сылдьар буолбакка, бастатан туран киниэхэ харыстыыр сорунтаах.

Бу кэнниэ кэмҥэ булт эйгэтигэр солуутар уларыйдылар, булчаһыы бырааптыата кылаатта. Оту тэҥэ улуустарыгар булгуур сирдэр чөҥөтөлөннөр, тыырыллан тураллар. Бу бөҕөтүрүүскэ эбэх киһи мунаахсыйар. Маны улуус дьоҥуттар - сэрэтигэр быһааараары Чурапчы улууһуттар Айылҕа харыстабыллыы инспекциятын начаальника М.П.Догордуров, "Саарба" ХЭТ генеральнай директора Г.К.Баранков, Чурапчы улууһуттар Саха Республикатын булт хаһаайыстыбатын департаментын бөрөтэбиитэлэ бизнэр. Маны салайаччылаан Валентин Гавриильевич Дорогунов буолар. Киэн улуус дьаһалтатын дьиэтигэр кабинеттаах. Маны кус - хаас оттүтэр балачча аҕыннаах кэҥүл күүн саас бэриллэр. Туйахтаахтарга сыл аҥын кэҥүл аҕыннаах уларыйа турар.

Булт көрүҥүнэн булгуур кэмнэр Саха Республикатын Президиэнэ Ыйаарыыннан сыллата биэрэллэр. Барыы сирдэргэ биэр кэмнэн саастаахтар. **Ыйыл туйахтаахтарга булгуурга кэҥүл кэмэ маннык:**

1. Тайахха - алтынньы 1 күнүттэн ахсыннаа 15 күнүгэр дылы, атыырдыгар сүүлүүр (атыырдыыр) кэмнэригэр балаҕан ыйын 1 күнүттэн 30 күнүгэр дылы.

2. Кулааһайга - алтынньы 1 күнүттэн ахсыннаа 15 күнүгэр дылы.

3. Туртаска - алтынньы 1 күнүттэн ахсыннаа 15 күнүгэр дылы, атыырдыгар сүүлүүр (атыырдыыр) кэмнэригэр балаҕан ыйын 1 күнүттэн 30 күнүгэр дылы.

Котор оттүтэр кэҥүл эрдэ бэчэттэммитин, хатылаатахха маннык:

1. Куотар барыы көрүҥнэригэр уонна хаска - атырдьах ыйын 13 күнүттэн алтынньы 20 күнүгэр дылы.

2. Уларга, куртуйахха, бочугураска - атырдьах ыйын 18 күнүттэн ахсыннаа 31 күнүгэр дылы.

3. Курупааскыга - атырдьах ыйын 18 күнүттэн муус устар 20 күнүгэр дылы.

Аны эпиэтэннэх оттун сырдатар буоллахха, сокуон кэннэки сылларга кыгаатыыт. Ол курдук "фаралаах" туулаабут кэнни эпиэтиннэҕэ уголовнай буолар. Кэҥүлэ суох булчаһыы иҥин улахан ыстыраахтар баалларын. Оны таҥынан "Куолума" резерват уонна "Саарба" ХЭТ сирдэригэр буруй боруоһа балачча сыаналаммыт буолара сэрэйиллэр. Анцлагтары алдьатыы эпиэтинэҕэ тириэрдэр. Маннык бэйиэгэ дьоммут, хомойуох иҥин, алдьаталлара баланнаах.

Туйахтаахтарга уонна эйэҕэ булгуурга быйыл кэҥүл ахсаана маннык:

1. "Куолума" резерват (ООПТ) сиригэр:

- **Тайахха** - 1 кэҥүл, биир кэҥүлгэ сыаната 1500 солк. (сбор) + 400 солк. (государственнай пошлина) + 200 солк. (территория иҥнигэр сылдьыы иҥин төлөбүр).

- **Туртаска** - 1 кэҥүл, сыаната 450 солк (сбор) + 400 солк (государственнай пошлина) + 200 солк (территория иҥнигэр сылдьыы иҥин төлөбүр).

2. "Саарба" ХЭТ көрөр - истэр сиригэр:

- **Тайахха** -7 кэҥүл, сыаната 1500 солк. (сбор) + 5000 солк. (путевка).

- **Кулааһайга** - 4 кэҥүл, сыаната 1500 солк. (сбор) + 5000 солк. (путевка).

- **Туртаска** - 17 кэҥүл, сыаната 450 солк. (сбор) + 3000 солк. (путевка).

- **Эйэҕэ** - 3 кэҥүл, сыаната 3000 солк. (сбор) + 3000 солк. (путевка).

3. "Угодии общего пользования" сиригэр:

- **Тайахха** - 6 кэҥүл, сыаната 1500 солк. (сбор) + 400 солк. (государственнай пошлина).

- **Кулааһайга** - 2 кэҥүл, сыаната 1500 солк. (сбор) + 400 солк. (государственнай пошлина).

- **Туртаска** - 31 кэҥүл, сыаната 450 солк. (сбор) + 400 солк. (государственнай пошлина).

Кус - хаас уонна мас котороҕун кэҥүлүн, хаппык сиргэ булгуургутуван, ол сири көрөр - истэр туспаах тэриллиннэ ыйыллан ылаллар.

Булт, бастатан туран, Ийэ айылҕа сүгүрүйүүлү ирдиир төрүт дьарыктыт буолар. Бүтүн дойду үрдүнэн булт эйгэтигэр реформа ыытыллан сокуоннар уларыйыыларга баар суол. Ол уларыйыыларга котөрбүтүгэр-сүүрөрбитигэр, хара тыабытыгар харыстабыллаахтык сыһыаннаһарбыт сиэрдэхтик ирдэнэр. Онон биллиҥи булчут хайаан, дьаҥы сокуон ирдэбиллэрин толорон, кэҥүл ылан, сахалыы сиэри - туому кэсэккэ айылҕалыын алтыһан, дьонугар - сэргэтигэр Баай Байанай бэлиэн тиксэрэн уерэрэ - которо бэрт буоллаҕа. Булт эйгэтин ирдэбиллэрэ күүһүрэн иҥэллэр, уларыйаллар,бөхөдьиэтэнэллэр. Ол барыта сороҕор биирдиилээн дьонго ойдоммат буолуон сөп. Онон ыйытыытын сурутуран редакциэҕэ ыытахххытына, биһиги туспаах салайаччыттан, специалистан эпиэт ылан хаһыакка бэчэтиргэ бэлэмиит.

Афанасий ЗАХАРОВ.

Граница **первой** испрашиваемой ООО "САРБА" охотничьей территории на юге Чурапчинского улуса начинается с административной границы Чурапчинского и Амгинского улусов на речке Бэрэ и идет на север до верховья речки Мэнири, далее идет до верховья речки Хонду и идет по руслу речки Хонду до урочища Кулуһуннаах. От урочища Кулуһуннаах поворачивает на восток и идет до верховья речки Бабага, далее по руслу речки Бабага идет на северо-восток до урочища Этин Эннит, далее в том же направлении идет до речки Нуучча на озеро Синньитэ, далее по руслу речки Нуучча идет до административной границы Чурапчинского и Таттинского улусов и поворачивает на юго-восток и идет по административной границе Чурапчинского и Таттинского улусов до урочища Ойбон Кель и поворачивает на юго-запад и идет до устья речки Тайга, от устья речки Тайга идет прямо до устья речки Куччугуй Туоллугу, далее по старой автодороге Мырыла-Мыҥдагай идет до устья речки Куччугуй Куттара. От устья речки Куччугуй Куттара поворачивает на запад и идет прямо до речки Нэктийэ, до административной границы Чурапчинского и Амгинского улусов и идет по административной границе Чурапчинского и Амгинского улусов пересекая речки Тюя, Мэнири доходит до речки Бэрэ, на административную границу Чурапчинского и Амгинского улусов.

Граница **второй** испрашиваемой ООО «СААРБА» охотничьей территории начинается с административной границы Чурапчинского и Таттинского улусов, от правого берега реки Амга идет прямо на юг к водоразделу речек Нэху и Кэнгэдэ. Далее идет по водоразделу речки Куолума, далее поворачивает на запад и идет по водоразделу речки Куолума, по водоразделу притокам правого берега реки Амга и речки Куолума, идет на запад до административной границы Амгинского и Чурапчинского улусов. Далее поворачивает на север и по административной границы Чурапчинского и Амгинского улусов доходит до правого берега реки Амга, далее поворачивает на восток по правому берегу реки Амга доходит до административной границы Чурапчинского и Таттинского улусов. Общая площадь территории примерно равна 180000га.

Ресурсный резерват "**Куолума**" граничит на Западе (с Юга на Север): по р. Кусаган-Юрях (правый приток р. Куолума) до р. Бологоо (левого притока р. Амга); На Севере (С Запада на Восток) граничит по водоразделу:

1. Притоков р. Амга (р.р. Бологоо, Льыба, Чамырата, Кехей, Атыр-Юрях) и р. Куолума (рр. Кибирдиэ, Нуорагайы, Курупчаны, Тарбаган, Хохулуччума, Нагдия) до водораздела реки Нэху;

2. (С Юга на Север) по водоразделу притоков р. Нэху и р. Кенгеде до водораздела р. Хардах (правый приток р. Амга);

На Востоке (с Севера на Юг): по водоразделу р. Тоторбот-Юрях (левый приток р. Нэху) на р. Куолума.

На Юге (С Востока на Запад) по р. Куолума до изначального пункта описания границы ресурсного резервата (до "трехземельного" пункта - точки пересечения границ Чурапчинского, Усть-Майского и Амгинского улусов).

Спорт

СААХЫМАТЧЫТ ОҒОЛОРБУТ СИТИҢИИЛЭРЭ

Ю.В. Родионов.

Оҕону сайыннарар "Радость" кинн иннэн саахымат куруһуога үлэлиир. Куруһуогу быйыл 4-с сылын Юрий Владимирович Родионов салайар. Эдэр саахыматчыттар быйыл сайын элбэх күрэхтэһиилэргэ кытыннылар.

– Бэс ыйын 2-8 күнэригэр Майаҕа сбордаммыттара. Бэс ыйын 10-14 күнэригэр Дьокуускайга ыытыллыбыт "Олимпийскай эрэллэр" спартакиадаҕа хамааннаан иккис миэстэ буоллулар. Итиннэ Вера Куличкина чемпионнаата. Сэттэтэ оонньоон барытыгар хыайда. Куличкин Сеня, Захаров Коля, Борисова Сахал үчүгэйдик оонньоотулар, инники миэстэлэри ылбыттар. Дириҥ оскуолатын саахымакка тренера И. А. Филиппов дьарыктааһынтта комелосто, күрэхтэһиигэ сылдьыста.

Бэс ыйын 15-18 күнэригэр Дьокуускайга "Северное сияние" республика саахымакка фестиваля ыытыллыбыта. Улуустааҕы гимназия 6-с кылааһын үөрэнээчитэ Алексеева Нарыйа бастаны миэстэни ылла. Куличкин Сеня, Куличкина Вера иккис буоллулар.

Таатта Чычымаҕар буолбут "Кулупчук-2012" фестивальга 8 оҕобут кыттыбыт. Итиннэ Дириҥ үөрэнээчитэ Захаров Коля, Куличкина Лена бастаатылар. Куличкин Сеня бастакы-иккис миэстэлэри үллэһиннэ. Чакыр үөрэнээчитэ Михайлова Саина үһүс буолла. Түөрт бастаабыт оҕолору таатталар 40 тыһ. солк. наҕараадалаатылар. Атын да бириистэрэ улахан суумалаахтар. Бу улууска саахыматы өрө туталлар, улахан суолта биэрэллэр.

От ыйын 23-30 күнэригэр Улан-Удэ куораттаа регионнар икки ардыларыннааҕы "Байкальские зори" саахымат фестиваля ыытыллыбыт. Итиннэ Дальнай Востоктан, Сибиир регионнарыттан, Монголияттан тиийэ кыттыыны ылбыттар. Алексеева Нарыйа, Куличкин Сеня, Дьячковскай Гоша, Михайлова Саина үчүгэйдик оонньоотулар, инники миэстэлэргэ тахсыстылар.

Атырдьах ыйын 1-10 күнэригэр Новосибирскай куораттаа 22-с норуоттар икки ардыларыннааҕы "Отважная пешка--2012" саахымат фестиваля буолла. Казахстаантан, Узбекистаантан, Мексикаттан, о. д. а. дойдулартан оонньоотулар. Итиннэ классическай саахымакка Алексеева Нарыйа иккис, Михайлова Саина иккис, Куличкин Сеня тордус буоллулар. Оттон түргэн саахымакка Алексеева Нарыйа бастаата, Дьячковскай Гоша иккис буолла.

Ити күрэхтэһиилэри таһыһан бэс ыйыгар Мыҥдаҕаайы "Кустук" спортивнай лаагырыгар сылдьаннылар, дьарыктаннылар.

Дьэ, ити курдук саахыматчыт оҕолорбут араас таһымнаах күрэхтэһиилэргэ ситиһиилэхтик кыттыннылар. Кинилэргэ спорт бу олус интэриэһинэй көрүүгэр өссө улахан ситиһиилэри баҕарыаҥын.

Алексей СЛЕПЦОВ

История кэрчигэ

МЭЛДЬЭХСИ НЭҺИЛИЭГЭ

Саха биллилээх учуонайа, историческай наука доктора, профессор Федот Григорьевич Софронов суруйарыынан Мэҥэ улууһугар нэһилиэктээһин 1710 сылларыгар саҕаламмыта. Онтолорго Мэҥэҕэ биир улахан Мэлдьэхси нэһилиэгэ тэриллибитэ. Бу 13 нэһилиэктээх улууска нэһилиэннэрэ 20 быыһыанын ыгар улахан нэһилиэк этэ. Ол иһин 1768 с. Мэлдьэхсини быторытан I, II, III диэннэр 3 нэһилиэккэ араарбыттара. Биһиги 2-с Мэлдьэхси диэн нэһилиэктэрэ саамай улаханнара буолбуппут. Онтон ылата 2-с Мэлдьэхси туһунан салалталаан, сирдэхэн-уоттаан, дьоно-сэргэтэ аҕа уустарыынан түмэн, алаҥу онгостон үүнэн-сайдан барбыта.

Архыыбынан даанайыынан, 1861 с. Мэҥэ улууһун генеральнай отчуотун даанайа көрдөрүүнэн ити кэмнэ 2-с Мэлдьэхси нэһилиэгэ 1385 дуоҥа киһилээх, 2513 төбө уопсай сүөһүлээх эбит. Оттон 1909 с. нэһилиэк хаһаайыстыбатын испитиҥэгинэн нэһилиэкпэ 300 дьиэ хаһаайыстыбыта, 1340 киһи, ол иһигэр 717 эр киһи, 628 дьахтар 7 аҕа уустарыынан түмэн олорбуттара.

18-19-с үйэлэргэ нэһилиэги төрүттэрбит, салайбыт Мэҥэ улууһугар улаханнык биллибит, улууһу салайсыбыт дьоннор баалларга. 1780 с. Бүөтүр Борисов-Сүппүрүк Бүөтүр диэн киһи Мэҥэ улууһугар сирэй кулуба буолан хас да сыл үлэлэбитэ, нэһилиэгэр уһуннук кинээстэбитэ. Кини өрүстэн Туруйалаах арыытын, Суола үрэх сүнньүттэн Алтан, Кутугутта аҕаларын уустарын сирдэрин нэһилиэгэр сыһыаттаран ылбыта сукка-кураанта туһалыыра. Маны таһынан араас кэмнэргэ нэһилиэк 5 чулуу дьоно Мэҥэ улууһугар быыбарынай кулубанан талыллан 1-2-лии болдьохчо үлэлээбиттэрэ биллэр.

Мэлдьэхсиҥэ 1899 с. нэһилиэк киниэгэр Күндүлүө 4 чугастааҕы нэһилиэктэр сиэртибэлэриэн үөрэхтээх, саниэ баай Аммосов Иван Иванович көҥүлэйиэннэн уонна туруорсуутуунан 5 куолаллаах Никольскай тангара дьиэтин тутуута саҕаланан баран 1901 с. бүппүтэ, 1902 с. сибэтии буолан үлэҕэ киирбитэ. Кини 2076 прихожаны түмпүтэ, 2 сиргэ чочуобуна үлэлиирэ.

Нэһилиэк киниэгэр Күндүлүө 1908 с. баай, меценат Аммосов Алексей Николаевич чаһынай дьиэтигэр Куоҕай Ытарҕа диэн алааска бастакы оскуола аһыллыбыта, салтыы Күндүлүө киирэн церковнай-приходской оскуола быыһыгынан үлэлээн барбыта, аан бастаан кыаммат оҕолору босхо олордор пансионат үлэлэбитэ.

1930 с. Саха АССР Кинэт ситэриилээх комитетын уураахынан оройуоннары тэриппиэн сибэтээн 2-с Мэлдьэхси нэһилиэгин Мэҥэттэн араран Чурапчы оройуонуттан холбоотуттара, Онно Туруйалаах арыыта Маалаҕай аҕатын ууна, Суола тардыытынан Алтан, Кутугутта аҕатын уустара сирдэрин илдьэ Мэҥэҕэ хаалбыттара. Оттон нэһилиэк илин өттө 5000 га тыа хаһаайыстыбатыгар туһаныллар сирдээх, 200 алаастардаах, 4 үрэхтээх, үүс үрүйэлэрдээх 900 нэһилиэннээх Чурапчыга холбоспуттара.

1932 с. нэһилиэкпэ 3 колхоз тэриллибитэ. Ол "Тахсыбыт сардаҥа", "Кыһыл сис", "Куохара" колхоздар. "Аччыгый нөҥүө" алааһыгар нэһилиэккэ саҥа иккис бөһүөлэк тутуута саҕаламмыта. Ыччат бириигээдэлэрэ тэриллан, үлэ-хамнас күүстүү оргуйан испитэ. 1936 с. нэһилиэк колхозтарын үс бастыҥ, чулуу үлэһиттэрэ-рационализатор, "Кыһыл сис" колхоз уоҥа Портнягин Михаил Андреевич, "Тахсыбыт сардаҥа" колхоз хотуу бириигадьиэрэ Далбаев Лука Прокопьевич, ыанныыкыт Иванова Елена Николаевна Саха сирин стахановецтара буолбуттара, самолекка олоорторо, Дьокуускайга Саха сирин ударникэтэриэн, стахановецтарын үһүс слеттарыгар делегат буолбуттара. Биир нэһилиэктэн республика слетугар 3 киһи биирдэ делегат буолуута бу бойдэҥ улахан событие, сүдү ситиһии, история чахчыта буолар.

1937 с. "Куохара" колхоз бастыҥ бурдук үүнээччитэ Сокольников Трофим Дмитриевич "Соттойбин" бааһынатын хаҥс биирдии гектарыттан 21-дии центнер сэлиэнэй үүнүүтүн ылан оройуоннга чемпионнаабыта, эмиэ Дьокуускайга бастыҥнар слеттарыгар ыытыллыбыта.

Колхоз ыччаттара түмэннэр, күргүөмүнэн биирдэ сылдьаннар үлэлэһэн-хамсаан, сылыыннан, ыллаан-туойан, сайын ыһыахтарга 30-40 велосипедьынан тиийиэнэр күрэхтэһэн, сааһыары 20-лии сыарҕалаах аттарыынан нэһилиэктэри кэриҥэ сылдьан гастроллаан "Саҥыс сыһыы", "Күкүр уус", "Айаал", "Селькор Сэмэн" курдук бөдөҥ спектакллары туруоран, концерт көрдөрөн, ере кэтэҕуллан, олус көхтөөхтүк олоҕу сайыннаран испиттэрэ. Ньуолдьу, Чыппаада, Таппалаах, Налаҕар, о. д. а. кыстык фермаларыгар саҥа тиэхиньикэ хотоннөрү тэлбиттэрэ. Чыппаадаҕа, Ньуолдьуга миэ-лиигэ оторон үлэлэппиттэрэ, молотилка, самосвад, о. д. а. саҥа техникалар бааллыбыттара.

Сүөһү иитиигэр племенной үлэ күүскэ саҕаламмыта. Онтооҕор искусственнай сиэмэлээһини саҕалаабыттара. Посельскай Николай Андреевич-Уус Ньукулай аналлаах курсу бүтэрэн ити үлэҕэ ылсыыбыта. Бурдугу, оҥуруот аһын үүнэрэ күүскэ ыытыллар буолбута. Оҥуруот үлэтигэр күсраттан кытай дьиэ кэргэнин ыытыран аҕалбыттара. Колхозтаахтар сыл түмүгүнэн алтан дохуоту ылыстэр буолбуттара. Онон колхоз аҕар ыччата дохуоттарыттан ордорунан куорат ранзогар киллэрэн эти, үүтү, арыыны атыылааннар. Сэрии иннинэги сылларгa оройуоннга ким хайа иннинэ велосипед кэлэлиэн, хары чаҥыыланан, мааны таҥас-сап, уоскуүк, соҕуруубай саппыкы кэтэнэр, атын нэһилиэктэр ыччаттарын ордук саныатар буолбуттара. Ол билигин уос номоҕо буолан хоспалгэ сылдьар.

Оппук да буолан Мэлдьэхси нэһилиэгэ оччолорго Чурапчы оройуонун бөҕэр бастыҥ үлэлээх нэһилиэгин кэккэтигэр тиэрдиллиэк ковербитэ, инники куоҥтэ тахсыыта.

Итиннэ ыччатаһаарыылаахтык, айымныылаахтык күүрэн-хааран үлэлии-хамсыы, айа-тута олордохторуна эмиэ уоттаах сэрии саҕаламмыта, умайар уот кураан сатыылаабыта.

1941-1944 сс. нэһилиэк 148 саамай чулуу, үлэһит, эдэр-чэпчэк, доруобай уола уоттаах сэриигэ ыытыллыыбыттыттан, ол иһигэр икки бастакы сылларгa нэһилиэк 107 уолаттарын фронтка аталаабыта. Сэриигэ барбыттартан 108-тэра кэрдиэннэр да илик сулумах уолаттар, ол иһигэр 17-лэрэ 20- рэн да туола илик оҕолор этилэр.

Мэлдьэхси нэһилиэгэ Аҕа дойду Улуу сэриитигэр 15 офицеры, 10 сержаны, барыта 25 хамаандыыр уолаттары биэрбитэ. Кинилэртэн 14 офицер, 6 сержант кыргыһыы толоонуттар охтубута. Барыта сэриигэ Мэлдьэхси 71 буойуна олохторун толук биэрбиттэрэ. Сэрии кэмигэр Мэлдьэхситтэн 18 буойун орденнарынан, 24 буойун медаллэриэнэн наҕараадаламмыттара. Чурапчы оройуонутар сэриигэ 4 буойун Кыһыл Знамя орденынан наҕараадаламмыттыттан иккитэ Мэлдьэхси уолаттара-Аммосов Семен Егорович уоннa Тарабукин Михаил Григорьевич.

Аҕа дойду Улуу сэриитин кэмигэр Мэлдьэхситтэн 3 летчик сэриилэстиэ, 2 буойун "Катюша" реактивнай минометтка, 2 буойун бойобуой танк расчетуттар сулуустаалаабыттара, 3 буойун Берлин куоратын ылсыыбыттара. Бойобуой орудие расчетун хаамандыыра Марков Илья Иванович сэриигэ 3 орденнаах, 5 медаллаах, "Туйгун артиллерист" боҕолоох, Верховнай главнокомандующай И. В. Сталиттан 11 тэҥэл Махтал суруллаах сэриигэ остохох арааҕар Берлин куоракка түмүктэбитэ.

1942 с. фронт туһугар балык бултаһыныгар дьон ааттаан хотту Кэбэйи оройуонтар күүс өттүгэр нэһилиэк 179 хаһаайыстыбалаах 554 киһилээх "Кыһыл сис" уоннa Ленин аатынан ("Куохара") колхозтарын нэһиҮтэ утаарбыттара. Онно күүн хойуулаан көнөрүүгэ тиийэр миэстэҕэ тэрэппин үлэтэ огоһуллубатаҕыттан айаҥна уоннa тиийэн баран 105 киһи өлбүттэрэ. Кэлин орпуттара тыылаарын тэскилэтэн сир аайы тарҕаспыттара, аҕыйахтара эрэ дойдуларын булбуттара. Дойдутутар "Кыһыл сис" колхоз, оройуон көнөрүллүбүт 41 колхозтарыттан соҕотоҕун, олорчу эрдиллибэтэр, ордубут тобохторо Нам оройуонун Маймаҕатыар колхозка кэлэн үйэ-саас тухары хаалбыттара.

Итиннэ ылата Аҕа дойду Улуу сэриитин иннэтэ 900-кэ нэһилиэннээхтэх, 5000 гектар тыа хаһаайыстыбатыгар туһаныллар сирдэх, үйэлэр тухары сайдан кэлбит, ким-хайа иннинэ духуобунаһы, уорааҥы сайыннарбыт, "баай байбыт, тот торолуйбут" нэһилиэгэ сыыһа маҥнаһыгы, эстиэгэ саҕаламмыта. Онно өссө 1951 с. Чурапчы оройуонун салалтата, бөдөҥсүтүү ухханыытар олохтуттан, мэлдьэхсилэри бэрт маҥнаа туруктаах, сирэ-уота ыараҕас Хотто колхозуттар, Мэлдьэхси нэһилиэнньэтэ утарсарын урдүнэн, күүстээх партийнай, политическай модьуйууну туруораннар, күүс өттүгэн холбоон Хоттоҕо нэһилиэгин үөскэппиттэрэ, Дириҥ бөҕүлүө нэһилиэк киниэнэн буолбута. Урукку бөҕүлүөктэр Күндүл Эбэ, Аччыгый Ньудьүлү уоскай тутуулара, чаһынай ыаллар дьиэлэрэ-уоттара көтүлэннэр Дириҥ бөҕүлүөгэ, атын да сирдэргэ таһыллыыбыттара, ыыллыыбыттара. Нэһилиэнньэтэ оскуоланы батыһа көстүтэ.

Чурапчы улуу маастара, худуоһунньута Иннокентий Иванович Сивцев-Мыыгыйкы бэйэтэннэн маастардаан туттарбыт, инностаһын уруһуйдаабыт Күндүл таҥаратын дьиэтин 1931 с. колокуенналарын суулларбыттара, дьиэни бэйэтин 1972 с. көтүрэннэр оройуон атын нэһилиэгэр (Хатылыга) иилдьэ көтөльнайга уот тьэммыттара. Атын общественнай тутуулара, ыыллыыттар олорбут дьиэлэрэ-уоттара, балыыналара көтүрүллэн оройуон киниэнэр, нэһилиэктэргэ таһыллыыбыттара. Онон 1930 сылтан 1951 с. диэри, ол эбэтэр 20 сыл устата, Мэлдьэхси нэһилиэгин үс төгүл дьаныйан, эмиэрэтэн туран үтүрүйбүттэрэн, ыспыттарын, эспиттэрин түмүгэр урукку Мэлдьэхси нэһилиэгэ бүгүҥнү Чурапчы улууһун Мэлдьэхси учаастага буола уларыйан, 50-60 эрэ киһи олорор ыраакый бөҕүлүөгэр кубулуйда... Нэһилиэк буолан олорбута аатын сүтэ. Урукку историята, үөскэн, олорон, үлэлэн аастыт кырдьаҕас кэлүүнэ дьоҥун ааттара умнуллан хаалыа, бэйиэт, гуох да сыыппыыбыт, сурастат, интэриэһиргэбит дойдута буолла, эстибитэ 61 сыла буолла.

(Салгыыта бөҕөтүнэн).

М.Н. КОРЯКИН,
Үлэ ветерана, РФ Журналистарын союзун чилиэна, «Мэлдьэхси тускула» общественнай түмсүү туһа.

ӘҺӘРДӘЛИИБИТ!

Петр Петрович ТОЛСТОУХОВЫ *55 саастыын туолбут үбүлүөйүгүнэн итиитик-истиитник эҕэрдэлиибит!*

Баҕарабыт ыстаал курдук доруобуйаны, туос олохсор дьолу-соргуну!

Эҕэрдэни кытары однополчаниннарыҥ Барашковтар уонна Филипповтар дьиэ кэргэттэрэ.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Гиоказин аттыгар турар 8 х 6, иккі этээстээх, үһаайбалаах дьиэ атыыланыр. Көҥдөйө кырыыһалаах, сиэнэ турар. **Тел: 8-914-246-53-89, 8-914-107-64-38.**

***

5 саастаах атыыр сонорбу эдэр биэҕэ атастаһабын.

Тел: 8-914-111-21-04.

***

Чурапчы нэһилиэгэр Ньдьмили уулуссатын 2-с №-дээх таас дьиэҕэ үөһээ этээскэ икки хостоох, капитальнай өрөмүөнү бэрбит квартира атыыланыр. Сыаната 1 мил. 600 тыс. солк., кэпсэтиаххэ сеп. **Тел: 8-914-109-62-61, 8-914-100-34-28.**

***

Сочига, Туркинаҕа ыытыллар нөрүөттэр икки ардыларыгааҥы фестиваллыа талаанхаах оҕолору хомуйабыт.

Тел.: 8-924-663-08-86, 8-914-277-50-40.

***

Болугур нэһилиэгин "Чараҥ" боаһынай хаһаайыстыбатыгар суоҕу көрөр үлэһиккэ наадыйабыт.

Тел: 29-387.

***

В магазине **"Уйгун"** новое поступление шин R-13, R-14, R-15, R-16 по низким ценам.

Тел: 8-914-286-92-88.

***

Кыра дьиэ акылаатын уларытарга биригэдээ наадыйабын.

Тел: 8-914-264-65-42.

***

Продаю УАЗ- микроавтобус, 2009 г.в. **Тел: 26-917.**

***

Хоргуоппуй техникатын толору комплета, МТЗ-92 трактор атыыланыр. (Таатта Чыгыыдыр).

Тел: 8-411-52-24-630.

***

Продаю УАЗ-санитарку 2006 г.в. В хорошем состоянии, карбюратор, за 200 тыс. руб, торг. **Тел: 8-984-104-87-22.**

***

Күндү Чурапчы улууһун олохтоохторо!

Эйиги болҕомтоҕутугар кэлэр 2013 сыл бастакы анарыгар сурутуу сезона аҥыллыбытын кэтиитиэҕэбит! Оҥу тэҥэ 2012 сыл иккис анарыгар сурутуу саҕаналар. Почтовай сибиэс барыы отделениеларыгар калан сөбүлүүр хаһыаттыгар, сурунаалыгар суруйтарарыгар ыытыбыт.

Чурапчыгааҕы почтамт.

***

2002 с, үчүгэй туруктаах ГАЗ 3110 массыынаны атыылыыбын.

Тел: 8-914-277-16-11.

***

2004 с, сүүрэ сыыдьар УАЗ - Хантер атыыланыр. **Тел: 42-461, 8-914-281-06-87.**

***

Квигнэ 1 хостоох толору хаачыллыыгаах дьиэ атыыланыр.

Тел: 43-445, 8-914-290-52-71.

Балаҕан ыйа – ыраах ыырдьыы, көҕүрдүү ыйа!
Ытыктабыллаах Чурапчы нэһилиэгин олохтоохторо!

2013 сыллаа Чурапчыбыт дьоно-сэргэтэ спорт национальнай көрүнүөрүгэр «XIX-с Маҥчаары ооҥньууларын», Боотуруускай улуус 375 сылын көрсөр кэрэ-бэлиэ кэммит тиийэн кэлэр.

Саха сирин, Россия, Аан дойду араас муннуктарыттан үгүс ыалдьыт, спортсмен кэлэрэ күүтүллүр. Бу спорт, доҕордоһуу бырааһынныытын ыраас, күөҕүнэн чэлгийэр бөһүөлэккэ көрсөргө барыы бирии курдук турунуоҕун. Элбэх киһи олорор дьиэлэригэр, кварталларыгар нэһилиэннэ субуотунньуктарын тэрийэргэ ТСЖ салайааччылара сорудахтаныылар. Чааһынай уһаайбалаах барыы ыаллар дьиэҕэтин, тиэргэнгитин туһаҕай көрүнүүргэ үлэни ыытыахтара диэн эрэнэбит.

Балаҕан ыйын 10 күнүттэн 20 күнүгэр диэри "Күөҕүнэн чэлгий, мин Чурапчым!" девизтээх мас олордуутун аҕыйытын биллэрэбит.

Маһы ылар учаастактары Чурапчыгааҕы ойуур хаһаайыстыбатын тэриллэтэ (салайааччы В.Г.Степанов) быһаарар. Тэриллэлэр, чааһынай дьоннор ыйыллыбыт эрэ сиргэн маһы ылыллыбыт ирдэнэр. Маны тэҥэ улуус барыы нэһилиэктэрэ анаммыт учаастактарыгар нэһилиэк баһылыта тус бэйэтин салалтатыгын аатта-ах-суоллаах (именной) мастары олордуохтара.

Мас олордуутун учаастактара:

1-кы №-дээх УЧААСТАК. Киин болуоссат: Чурапчы улууһун дьаһалтата, депутаттара, Сахателеком.

Олордуллар мастара: харыйа, талах (эпписэттээх В.И. Илларионов).

2-с №-дээх УЧААСТАК. Кыайыы сквера: Чурапчы нэһилиэгин дьаһалтата, депутаттара, бары тэриллэлэр салайааччылара, солбуйааччылара.

Олордуллар мастара: хатыҥ, бузина, черемуха (эпписэттээх А.Г. Егоров).

3-с №-дээх УЧААСТАК. Амбулатория таһа: Киин бальыыһа.

Олордуллар мастара: хатыҥ (эпписэттээх А.И. Корякин).

4-с №-дээх УЧААСТАК. Ленин аатынан уул., "Арчы" ҮөК, Пенсионнай упр., уул. Икки оттунан – 160м. (Хатылы, Болтоно, Арыылаах, Кытаанах)

Олордуллар мастара: бузина, черемуха.

5-с №-дээх УЧААСТАК. Гастроном перекрестоҕыттан "Байым" кафе перекрестоҕар диэри 75 м. (Алаҕар, Бахсы нэх.).

Олордуллар мастара: талах.

6-с №-дээх УЧААСТАК. Карл-Маркс (Комарова) уулуссанан Ефимовтар беседкаларыгар диэри – 150 м. (Мутудай, Телей, Одьулуун нэх.).

Олордуллар мастара: тэтиҥ, хатыҥ.

7-с №-дээх УЧААСТАК. Мурун-Тыымпыйа тахсыыта повороттан остановкаҕа диэри–95м. (Дириҥ, Хадаар нэх.).

Олордуллар мастара: хатыҥ, дөлүһүөн.

8-с №-дээх УЧААСТАК. "Байым" кафеттан эргэ Сбербаанкка диэри 70 м. (Хайахсыт, Чакыр).

Олордуллар мастара: уот.

9-с №-дээх УЧААСТАК. Корякин аатынан уул. 1-кы №-тэн "Ирина" маҕаһыытыгар диэри. (ЧГФКСИ, ЧРОСИО, "Чуораанчык" үөрүйаан).

Олордуллар мастара: хатыҥ.

10-с №-дээх УЧААСТАК. Куохара үрэх кытыыта "Айыллаан" СК-ҥын үөрэх управлениетын хонтуората бүтүөр диэри (Культура упр., Үөрэҕириҥ упр., Мырыла, Мыҥдаҕаайы нэх.).

Олордуллар мастара: өрүс талаҕа (эпписэттээх Ф.С. Чичигиноров, В.П. Герасимов).

11-с №-дээх УЧААСТАК. Октябрьскай уул., "Маарыкчаан" ПО атыы-эргиэн кивиниэрэ ("Маарыкчаан" ПО, С.А. Новгородов аатынан орто оскуола)

Олордуллар мастара: хатыҥ (эпписэттээх Г.Г. Смирников, Т.В. Павлова).

Бары атыы-эргиэн тэриллэлэрэ: ТХПК, "Маарыкчаан "ПО, чааһынай урбаанныыттар рынокторо, маҕаһыыннара бэйэҕит территорияларгытыгар. Тэриллэлэр, салайааччылара, нэһилиэктэр баһылыктара тус бэйэлэриэн хонтуруоллуулара булуччулаах.

Түмүгү аналы хамыыһыйа таһаарыаҕа.

"Чурапчы нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата.

ДАВЫДОВ Ньургун Егорович

эдэр саастыбар сойуумардык олохтон туораабытынан кутуруннарыы тиэрдэллэр:

- Тапталлаах уоллара, бырааттара Давыдов Ньургун Егорович олохтон туораабытынан ийэтигэр Надежда Константиновнаҕа, аҕатыгар Егор Иннокентьевичка, убайдарыгар Дьулустаантка, Айаалка, дьүөгэлэриэн Зоя Константиновнаҕа, бары аймахтарыгар В.Р. Абрамова, Н.А. Монастырева, Л.Г. Винокурова, кинилэр дьиэ кэргэттэрэ уонна ЧРОСИО 86 сыллаах выпускниктара.

- Тапталлаах уоллара Давыдов Ньургун Егорович олохтон туораабытынан Чурапчы улууһун үөрүйэн үлэһиттэрин идэлээх союзтарын комитетын председателигэр Егор Иннокентьевич Давыдовка уонна кини дьиэ кэргэнигэр Хатылы, Болтоно, Мырыла үһүйааннарын коллективтара.

- Тапталлаах уоллара Ньургун күн сиригэн туораабытынан аҕатыгар, Чурапчы улууһун үөрүйэн үлэһиттэрин идэлээх союзтарын комитетын председателигэр Егор Иннокентьевич, ийэтигэр, Чурапчыгааҕы республиканскай спортивнай интернат-оскуола завуһутар Надежда Константиновна Давыдовтарга, биэргэ тэрээбут убайдарыгар Дьулустаантка, Айаалка, чугас аймахтарыгар ЧРОСИО 1999 сыллаах 33-с выпуһа.

- Уоллара Ньургун күн сиригэн туораабытынан бэйэ дойдулаахтарыгар Надежда Константиновнаҕа, күтүөттэриэгэр Егор Иннокентьевичка, биэргэ тэрээбуттэриэгэр, чугас дьоннорутар Чурапчы нэһилиэгэр олорор бэйэ дойдулаахтара "Хаадар" түмсүү.

-Уоллара Давыдов Ньургун Егорович олохтон туораабытынан чугас дьонутар Хаандыгаттан Колодезниковтар.

Извещение о проведении торгов

МАУ КУМИ МО объявляет торги на право заключения договора купли-продажи транспортного средства

Организатор торгов:

1. МАУ КУМИ МО "Чурапчинский улус (район)"

2. Почтовый адрес: 678670, с. Чурапча, Чурапчинский улус, ул. Курашова 7 "а".

3. Контактный телефон: 8 (41151) 4-19-86;

4. Факс: 8(41151)4-16-01; 8(41151)4-19-86;

5. Ответственный исполнитель: Председатель КУМИ Васильев И.Г., тел: 8 (41151)41-986.

Торги:

1. Заказчик: Администрация МО "Чурапчинский улус (район)".

2. Предмет торгов: открытый аукцион на право заключения договора купли-продажи транспортного средства, находящегося в муниципальной собственности МО "Чурапчинский улус (район)".

3. Дата проведения аукциона: 17 октября 2012 года.

4. Объект:

- Автомобиль Toyota Land Cruiser, год выпуска 1999г, модель двигателя № 3МЗ-1KZ0720662, шасси № KZJ9601450194, цвет кузова - серый, госномер К222ЕС14. Начальная цена на право заключения договора купли-продажи транспортного средства 635 000 рублей, Шаг 31 750 рублей, Задаток на участие 63 500 рублей.

5. Сроки приема заявок:

Срок приема аукционных заявок с 13 сентября 2012 г. с 9 - 18 часов 00 мин. по местному времени.

Срок окончания приема аукционных заявок 12 октября 2012 года в 17 часов 00 мин. по местному времени.

Дата, место и время проведения аукциона: 17 октября 2012 года в 15 часов 00 мин. По адресу организатора.

Аукционную документацию и дополнительную информацию можно получить по адресу организатора открытого аукциона. Контактный телефон 8 (41151)4-19-86, www.admchurap.ru, www.sakha.gov.ru.

6. Дополнительная информация:

В торгах могут принимать участие как физические, так и юридические лица.

И.Г. ВАСИЛЬЕВ,
председатель КУМИ.

ИЗБИРАТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ЧАКЫРСКИЙ НАСЛЕГ» ЧУРАПЧИНСКОГО УЛУСА РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)

РЕШЕНИЕ

№ 10 11.09.2012

О регистрации кандидата на должность главы МО "Чакырский наслег"

В соответствии статьи 44 Закона Республики Саха (Якутия) "О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)", на основании протокола о регистрации кандидата на должность главы МО "Чакырский наслег" от 11.09.2012 года избирательная комиссия решает:

1. Зарегистрировать кандидата на должность главы МО "Чакырский наслег" Филиппова Алексея Николаевича – 1984 г.р., "Азиатско-Тихоокеанский банк" (ОАО) комендант АХО, выдвижение ВПП "Единая Россия", дата регистрации: 11.09.2012г., 15ч30минут.

2. Выдать кандидату удостоверение установленного образца.

3. Опубликовать настоящее решение в газете "Саҥа олох".

СИ. МИХАЙЛОВА, председатель ИКМО.
Т.С. МИХАЙЛОВА, секретарь ИКМО.

Редактор - директор: А.А. ЭАХАРОВ.
Эпписэттиир секретарь, сурук отдела – Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Бырааб отдела – О.В. ТРОФИМОВА.
Ыччат, үөрэҕириҥ отдела, культура отдела, литературнай сотрудник – Н.Н. ПУХОВА.
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела–А.М. СЛЕПЦОВ.
Корректор – В.Н. ПЕТРОВА.
Верстальщик – Л.К. ПОПОВА.
Бэчээттэччилэр – Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ, С.А. ПАВЛОВ.

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствата, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук автономнай учреждение. Российскай Федерация Роскомнадзор СР управлениетыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрацияламыт нүөмэрэ – ПИ №14-0238.

АДАРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. E-mail: sanaoloh@mail.ru

Бэчээккэ сакаас: № 124 (10557) Тираж 1911. Хаһыат сыаната: 10 солк.

Саҥа олох

Автор суруйар этиилэр анаа редакция позициятыгар маҥан сөп түбэйэр буолуохтах. Суруйуу нөҥүлүөк чаастыар кардыгастаах суруйар этиилэри автор тус бэйэтэ суруйар.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэрилинна: 16 ч 00 м. "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһукка 12.09.2012 с. офсетка бэчээтэнэ. Адарыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: 54907. Хаһыат нэдиэлэҕэ үстэ: оптуорунньукка, чэппиэргэ уонна субуотаҕа таҥсар.